

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Gasstraat (Wervik, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019L104
Januari 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	7
1.3	Gemotiveerd advies.....	8
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

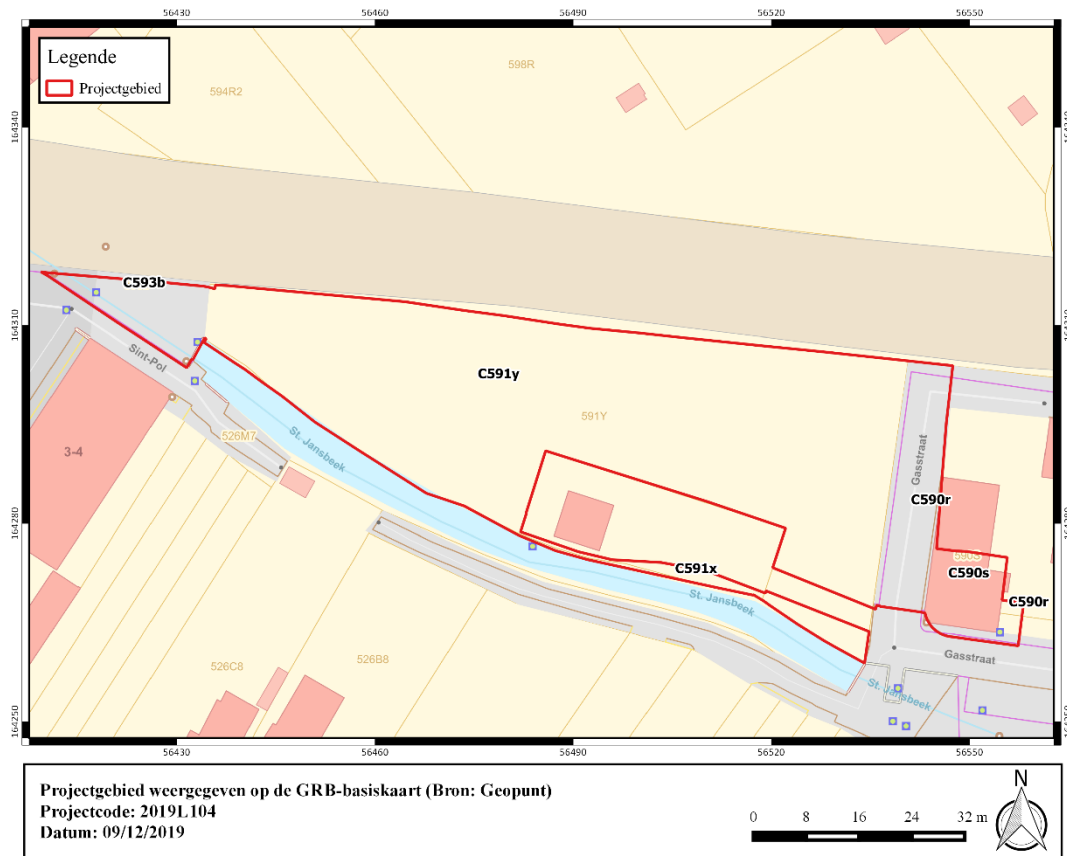

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert BVBA Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wervik
	Deelgemeente	/
	Postcode	8940
	Adres	Gasstraat
	Toponiem	Gasstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 56407$ $Y_{\min} = 164247$ $X_{\max} = 56562$ $Y_{\max} = 164355$
c) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wervik, Afdeling 1, Sectie C, nr's: 593b, 591y, 591x, 590r, 590s, 590r Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een nieuwe weg met aansluitende parkeerplaatsen op een perceel tussen de Gasstraat in het zuiden en spoorlijn 69 in het noorden te Wervik. Het projectgebied is ca. 3320 m² groot en ligt op heden braak.

Wervik situeert zich in de zandleemstreek op de linkeroever van de Leie en wordt in het oosten afgeschermd door de Sint-Jansbeek en in het westen door de vallei van de Krommebeek. Thans strekt de stad zich uit over beide oevers van de Leie. Het onderzoeksgebied bevindt zich pal in de vallei van de Sint-Jansbeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer van fluviatiele afzettingen van het Holoceen die rusten op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer met betrekking tot het natuurlijke sediment. Vanwege de ligging in een beekvallei kan uitgegaan worden van een bodem bestaand uit zeer natte, profiellose zandleem of zwaardere kleicomplexen. Op het hoogtemodel is duidelijk te zien dat het terrein zich in een beekvallei bevindt, de spoorweg ten noorden van het terrein springt onmiddellijk in het oog. Het heeft er alle schijn van dat er zich doorheen de recente geschiedenis verschillende activiteiten hebben plaatsgevonden die een impact hebben gehad op het microreliëf van het terrein. Het is niet ondenkbaar dat het terrein is opgehoogd om het geschikt te maken voor bebouwing en dat dat verschillende bouwactiviteiten, inclusief de aanleg van de spoorweg, een impact hebben gehad op het bodemarchief. In het kader de geplande ontwikkeling werden binnen de grenzen van het projectgebied verschillende boringen gezet om eventuele verontreiniging en stabiliteitsproblemen in kaart te brengen. Uit de waarnemingen van deze booronderzoeken is gebleken dat de top van het bodemprofiel bestaat uit een menglaag van gemiddeld 1,5m dik waarin verschillende soorten sediment en bouwpuin vermengd zijn

geraakt. Het is niet ondenkbaar dat dit een deel opgevoerde grond betreft of dat het terrein tot op die diepte is vergraven in het kader van vroegere activiteiten.

Ook de cartografische bronnen situeren het onderzoeksgebied in de vallei van de Sint-Jansbeek. Op de Ferrariskaart is te zien hoe het terrein ingekleurd is als nat meersgebied langs de beek. Het onderzoeksgebied wordt zowel in het westen als oosten geflankeerd door een brug over de Leie. Precies ten zuiden van het terrein situeert zich het historische centrum van Wervik. Op jonger kaartmateriaal kan de locatie van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Sint-Jansbeek beter bepaald worden. Het terrein situeert zich duidelijk op de linkeroever van de (ingebuisde) beek. In de tweede helft van de 19^e eeuw wordt net ten noorden van het terrein de spoorweg aangelegd. Vanaf deze periode wordt het terrein tevens ingenomen door een gasfabriek. Delen van deze infrastructuur zijn nog steeds aangeduid op een plan van 1963. Tijdens de Eerste Wereldoorlog komt Wervik in de Duitse logistieke zone te liggen. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen defensieve structuren weergegeven. Tegen de zuidelijke grens, langs de Sint-Jansbeek, is op een loopgravenkaart van januari 1917 een rechthoekige structuur weergegeven die wordt geïnterpreteerd als barak. Op het oudste luchtbeeld is nog één van de houders van de gasfabriek waar te nemen. Vanaf de orthofoto van 1979-1990 is in het oostelijk deel van het plangebied een gebouw waar te nemen dat recent gesloopt is. Het luchtbeeld van 2000-2003 geeft duidelijke sporen weer van bandtractie die vermoedelijk te relateren zijn aan (werf)verkeer in functie van de sloop van het resterende gebouwenbestand van de voormalige gasfabriek. Op heden is het terrein braakliggend en met dichte vegetatie begroeid.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wervik heeft vermoedelijk een Romeinse oorsprong, langs de weg van Kassel richting Bavay. Onderzoek in het centrum van de stad, naar aanleiding van de heraanleg van de riolering in de centrumstraten, heeft menig Romeins artefact aan het licht gebracht die gekoppeld kunnen worden aan de oorspronkelijke Romeinse vicus. Vondstmateriaal bij verschillende onderzoeken wijst echter reeds op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden. Ook resten van bewoning uit de metaaltijden wijzen op een quasi continue menselijke aanwezigheid rondom het onderzoeksgebied vanaf de steentijden. Er dient echter rekening gehouden te worden met de zeer natte toestand van het terrein. Naar alle waarschijnlijkheid was het terrein in het verleden veel te nat voor bewoning of bewerking. Uiteraard kan niet uitgesloten worden dat langs de Sint-Jansbeek artisanale activiteiten werden uitgevoerd waarvoor een toevoer van water nodig was of die, bijvoorbeeld wegens brandgevaar, niet in het middeleeuwse stadcentrum gevestigd mochten zijn.

Concreet wijst het landschappelijk kader op een beperkt trefkans inzake resten van bewoning. Sporen van artisanale activiteiten of resten van artefactensites op de rand van de beekvallei kunnen echter niet uitgesloten worden. De waarnemingen van de reeds uitgevoerde booronderzoeken wijzen echter op een geroerde ondergrond, vermoedelijk door graafwerken of ophoging. Vanwege dit gegeven wordt verder archeologisch onderzoek weinig zinvol geacht.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Gasstraat worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De waarnemingen tijdens de oriënterende booronderzoeken maken allen melding van bijmenging van puin tot op een aanzienlijke diepte. Hieruit kan niet met zekerheid gesteld worden dat het bodemarchief is verstoord. Mogelijk werd het terrein in het verleden opgehoogd om het geschikt te maken voor bebouwing. Wel kan uit de geplande werken afgeleid worden

dat deze allen plaatsvinden binnen de geroerde toplaag van de bodem. Indien nog archeologische resten onder dit heterogeen pakket aanwezig zijn, dan worden ze niet bedreigd door de geplande werken en kan aldus uitgegaan worden van een in-situ bewaring. Een doorlopend onderzoekstraject wordt dan ook als weinig zinvol beschouwd.

Uiteraard dient de uitvoerder van de werkzaamheden zich bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de aanleg van een nieuwe weg met aansluitende parkeerplaatsen aan de Gasstraat te Wervik. Indien de geplande werken worden afgetoetst aan de waarnemingen van de reeds uitgevoerde booronderzoeken dan kan geconcludeerd worden dat het bodemarchief, voor zover dit nog is bewaard, niet wordt bedreigd. Er kan aldus uitgegaan worden van een in-situ bewaring van eventueel aanwezig, intact archeologisch erfgoed.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

